

Стратегії управління портфелем фінансових активів в умовах кризи

Володимир Кузьмінський,

*к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та фінансів,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,*

e-mail: VolodimirKZ@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0002-7069-0057

Управління портфелем фінансових активів завжди було складним видом діяльності, зважаючи на ті ризики, які супроводжують фінансово-інвестиційні операції. Але в умовах перманентно виникаючих криз ця діяльність стає особливо небезпечною з точки зору отримання збитків і загрози повної втрати коштів. Тому надзвичайно актуальним є використання ефективних стратегій в інвестиційному середовищі.

Метою даного дослідження є аналіз сучасних стратегій управління портфелем фінансових активів в умовах кризи.

У фінансовій літературі в широкому сенсі слова під портфелем фінансових активів розуміють сукупність активів, які купує інвестор для одержання прибутку [1]. Це можуть бути вкладення в нерухомість, коштовності, банківські депозити, частки в компаніях та інші активи. У вузькому сенсі портфель фінансових активів являє собою вкладення виключно в активи фондового ринку, тобто вкладення в акції, облігації та інші цінні папери, які випускаються на ринок державою, різними корпораціями і приватними організаціями.

Вибір стратегії управління портфелем фінансових активів в першу чергу пов'язаний насамперед із визначенням мети інвестування, очікуваного рівня ризику та періоду інвестування. Залежно від зазначених характеристик у науковій літературі виокремлюють різні класифікації стратегій.

За рівнем ризику розрізняють три стратегії. Консервативна являє собою вибір критерію мінімізації ризику порівняно з отриманням високого доходу. Інвестори вибирають як об'єкти інвестування стабільні фінансові активи, до яких можна віднести вкладення грошових коштів в облігації державної позики, золото, а також структурні продукти. Збалансована стратегія спрямована на підтримання категорій ризику і прибутковості на одному рівні. Для цього інвестори диверсифікують портфель фінансових активів, купуючи як стабільні фінансові активи, описані вище, так і високоризикові активи, здатні принести підвищений прибуток. Агресивна стратегія спрямована насамперед на отримання доходу шляхом прийняття інвестором високого рівня ризиків. До фінансових активів у рамках цієї стратегії можна віднести волатильні валюти, ф'ючерси та опціони тощо.

За стилем управління в науковій літературі та практиці діяльності на фондовому ринку також виділяють три стратегії. Активна стратегія пов'язана з постійним моніторингом умов зовнішнього середовища, змін на ринках, аналізом інформації та швидким прийняттям рішень про купівлю/продаж активів для отримання максимальної можливості при заданих обмеженнях. В основі пасивної

стратегії, навпаки, закладено принцип купівлі та довгостроковому утриманні фінансових активів з метою зниження витрат управління портфеля і його постійного перегляду. Так, наприклад, якщо в складі інвестиційного портфеля є строкові облігації, то після їх погашення актив замінюють подібними активами. Активно-пасивна стратегія поєднує в собі двох вищеописаних стилів управління шляхом визначення інвестором пропорцій. Наприклад, інвестор закладає 80 % активів портфеля під пасивним управлінням, і 20 % під активним. Це дає змогу диверсифікувати ризики, але при цьому підвищувати прибутковість портфеля.

В умовах фінансової кризи, як правило, спостерігається висока волатильність та негативна прибутковість серед більшості класів активів. Традиційне управління активами підвищує ризик портфелю. Для того щоб його знизити, на наш погляд слід обов'язково в таких ситуаціях запроваджувати активний стиль управління з використанням ефективних моделей прогнозування ринку. Однією з таких моделей є так звана модель 4-річного виборчого циклу, яка розроблена на основі дослідження впливу на динаміку ринку президентських виборів в США [5].

Так за 121 рік з 1900 по 2020 рік індекс Dow Jones зріс у середньому на 5,89%, якщо це був рік президентських виборів. У передвиборчі роки він показав ще кращі результати – 9,03%. Натомість у роки після виборів він зріс лише на 4,54%, а в наступні роки проміжних виборів лише на 1,36%.

Важливим методом зниження негативного впливу кризових тенденцій на динаміку вартості портфелю є включення до його складу акцій компаній - дивідендних аристократів, тобто компаній, які на протязі 25 років безперервно виплачують дивіденди. Це дає змогу отримувати дивідендний дохід від портфелю навіть в кризові періоди.

Також дієвим способом підвищення ефективності управління є використання сучасних роботизованих алгоритмів проведення фінансово-інвестиційних операцій. Це дає змогу суттєво знизити витрати на управлінську діяльність [3].

Таким чином, використання вищезазначених підходів дасть змогу значно підвищити ефективність управління портфелем фінансових активів в умовах кризи.

Ключові слова: фінансові активи; портфель; стратегії управління; ризик; фінансова криза.

Список використаних джерел

1. Національні фінанси: підручник / В.І. Грушко, О.С. Наконечна, О.Г. Чумаченко. / За заг. ред. проф. В.І. Грушка. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 660 с. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/pidruchniki/grushko_0002.pdf
2. Кузьмінський В.З. Використання методів технічного аналізу для прогнозування ринку криптовалют / О. І. Пилипченко, В. З. Кузьмінський, О. Г. Чумаченко. Вчені записки Університету «КРОК». 2021. № 4(64). С. 28-35.
3. Кузьмінський В.З. Сучасні технології управління фінансово-інвестиційними операціями. Антикризове управління: імператив сучасної економіки: матеріали II Круглого столу (24 ли-

стопада 2023 р.). Київ: Університет «КРОК», 2023. URL: <https://conf.krok.edu.ua/ACM/ACM-2023/paper/view/2015>

4. Кузьмінський В.З. Економічні наслідки війни та їх вплив на фінансову політику держави. *Економіка відновлення : підручник / за заг. ред. В. І. Грушка*. Київ: Видавництво Ліра-К, 2024. С. 239-249.

5. Dimitri Speck *4-Year Election Cycle: How will 2024 go?*, 2023. URL: <https://www.seasonax.com/4-year-election-cycle-how-will-2024-go/>

6. Romyk I., Kuzminsky V., Pylypenko O., Yaroshenko O. *Precious metals market forecasting in the current environment*. *Economics, Finance and Management Review*. 2024. № 1(17). Pp. 45-56. DOI: <https://doi.org/10.36690/2674-5208-2024-1-45>